

SANT DEL DIA: Sant Moisès, legislador i prof.
—**Passat de dia:** La translació de Sant Julià, bis. Sant Llorenç Justinià, bis. —**Quaranta hores:** A la Iglesia de la Provincial Casa de Caridad.
—**Trànsit d'esperit:** De les nou del matí a les set de la tarda. —**Dia:** A la mateixa Iglesia. —**Cost de Mort:** Nostra Senyora dels Dolors, en
el bonic. —**Dia:** Nostra Senyora de les Neus, a Sant Just. —**Missa d'avant:** Per la quinta, color verd. —**La de demà:** Sant Llorenç Justinià, bis. i conf., color blanc.

Observatori Meteorològic de la Universitat.—Director: E. Aleó.—3 de setembre
HORAS D'OSERVACIÓ: 9 matí a 3 tarda. —Baròmetre a 0 m al nivell del mar, 761.96. —Temperatures: Màxima, 21.2 sol; 27.2 ombra. —Mínima, 22.9 ombra. 31.2 reflector. —Temperatura a la ombra: 20.1. 26.1. —Puja a les 34 hores: 5.0. —Alçada evaporada en mil·límetres: 2.1. —Grau d'humiditat: 66. 74. —Direcció del vent: O. S. —Velocitat del vent: 10 km. —Estat del cel: ser. nublós. —Al·lòis: Clases: C. K. C. —Quantitat: 0.2. 0.4. —Sortida del sol: 5.17. —Poca: 6.21. —Sortida de la lluna: 9.38 m. —Posta: 9.40 l.

M. Marsans Rof i Fille
Valors, Cupons, Giros, Canvi de Monedes, Comptes corrents, Viatges
(RAMBLA CANALETES, 2)

LICOR CAMOMILLA
DEL CASTELL DEL REMEY
Excel·lent estomacal, poderós tònic, eficaç i digestiu.
Demanda per tot arreu. Dipòsit: Cucullada, 5. Telèf. 81.
Agent per a la venda Josep Escudé, Balleu, 35. Telèf. 794

MOSAICS E F ESCOFET & C
Ronda Sant Pere, 8

ANONIMA CLAUDIO DURAN
Construccions MONIER
Ronda Sant Pere, 44, baixos

Sostres de CIMENT ARMAT amb revoltons de guix
Patent núm. 31.570. —Econòmia, resistència, despesa en construir dipòsit.
Canonades, Ponts, Edificis industrials i tota mena de construccions amb ciment armat
Dr. Perearnau deixeble dels professors Guyón i Albarrán, de París. Vios urinàries. —Piaça Urquiza, 2, 1.ª. De 12 a 2 i 4 a 6; festius 10 a 11.

LA SENYORA

Donya Mercè Mas i Galard

viuda de don Josep Sarrà

morí'l dia 31 del prop-passat mes d'agost

(A. O. S.)

Els seus cosins, nebots, nebots polítics i demés parents, al comunicar aquesta trista nova als seus amics i coneguts, els preguen que encomanin a Deu l'ànima de la difunta.

CONTRA LA TOS
Aixarop del Dr. Villegas
(A BASE DE BROMOFORMO I HEROINA)
Alivia a l'acte i cura tota classe d'efectes bronquials, els catarracs, els fístes, els asmàtics, els diàfres i qualsevol patològia respiratòria, fadiga o expectoració deuen usar-lo com a remei radical, segur i exclusiu.
DEMANI'S EN FARMACIES

EXIT ADMIRABLE
Qui tingui tos
que prengui l'antiga i acreditada PASTA PECTORAL, balsàmica, expectorant, demulcent i calmant de la TOS. Antiga preparació del Dr. Andreu. Fórmula publicada. Demanis a les farmàcies.

ESTOMACAL
Con el Elixir Saiz de Carlos
se curan las enfermedades del estómago e intestinos, aunque tengan 30 años de antigüedad y no se hayan aliviado con otros medicamentos. Cura las acedías, dolor y ardor de estómago, los vómitos, vértigo estomacal, dispepsia, indigestiones, dilatación y úlcera del estómago, hiperclorhidria, neurastenia gástrica, flatulencia, cólicos.

DIARREAS
disenteria, la fétidez de las deposiciones, el malestar y los gases. Es un poderoso vigorizador y antiséptico gastro-intestinal. Los niños padecen con frecuencia diarreas más o menos graves que se curan, incluso en la época del destete y dentición, hasta el punto de restituir a la vida a enfermos irremisiblemente perdidos. Lo recetan los médicos.
De venta en las principales farmacias del mundo y Serrano, 30, MADRID
Se remite folleto a quien lo pida.

M. Marsans Rof i Fille
Valors, Cupons, Giros, Canvi de Monedes, Comptes corrents, Viatges
(RAMBLA CANALETES, 2)

LICOR CAMOMILLA
DEL CASTELL DEL REMEY
Excel·lent estomacal, poderós tònic, eficaç i digestiu.
Demanda per tot arreu. Dipòsit: Cucullada, 5. Telèf. 81.
Agent per a la venda Josep Escudé, Balleu, 35. Telèf. 794

MOSAICS E F ESCOFET & C
Ronda Sant Pere, 8

ANONIMA CLAUDIO DURAN
Construccions MONIER
Ronda Sant Pere, 44, baixos

Sostres de CIMENT ARMAT amb revoltons de guix
Patent núm. 31.570. —Econòmia, resistència, despesa en construir dipòsit.
Canonades, Ponts, Edificis industrials i tota mena de construccions amb ciment armat
Dr. Perearnau deixeble dels professors Guyón i Albarrán, de París. Vios urinàries. —Piaça Urquiza, 2, 1.ª. De 12 a 2 i 4 a 6; festius 10 a 11.

¿Epíleg?

Parlem encara una vegada més de l'acte realitzat pel senyor alcalde de Vilafranca contra honorables patricis que havien publicat en català el programa de la festa d'aquella població.

La senyora al senyor Olivella és aixecada, el governador civil senyor Francos Rodríguez i l'autoritat municipal vilafranesca, han repetit diferents cops que'l tret no havia anat contra la llengua de Catalunya. Consignem l'afirmació i esdemés satisfets de que l'hagin fet. Però no ens podem recordar que el senyor Francos Rodríguez, fent-se ressò de lo que li havia dit l'alcalde de Vilafranca, parlant un dia d'intervenció dels tribunals en l'afar per una frase subversiva que resultà ser la del Dant encaminada a avergonyir eternament als que, renegant de la pròpia llengua, alaben la dels altres, i a l'endemà el mateix senyor Francos Rodríguez afirmà que lo punible, no era precisament el text del Dant, sinó l'intenció amb que havia estat retret i la circumstància d'haver-ho estat després de campanyes realitzades a Vilafranca contra Castella i els castellans. Campanyes que ni han existit ni poden haver existit. D'on resulta que les intencions, si hi eren, no partien pas dels editors dels programes catalans, sinó dels elements que, sigui per lo que's vulgui, arribar fins al senyor governador civil notícies falses de campanyes que ningú havia vist ni ha pogut provar fins aquí.

I veusquí com, si culpables hi hagués, fóra lògic cercar-los, no precisament en els editors dels programes catalans, sinó en els que, per fer-los objecte de persecució per justícia, no vacil·laren a apellar a les armes de la cultura. Naturalment que, un cop vist el ridícul de perseguir un text tan honorable com el del Dant, lo millor que podia fer el senyor governador civil era procurar treure importància a l'afar. Però a l'hora de fer-ho hi havia ja prou elements de judici per a deixar ben establert que l'atac als nostres amics vilafranesos conseqüència a la llengua catalana i era mercedor de l'unànim protesta que s'havia atecat al seu entorn com s'ha explicat al front de tots els que's realitzin contra coses que són per a nosaltres sagrades per constituir part integrant de la personalitat de Catalunya.

Les coses que formen part de l'ànima col·lectiva no's poden tocar sense perill. Ja ho deia des ençà un dels nostres col·laboradors: afers d'aquesta mena se sab com comencen i no com acaben. Ara mateix alguns dels periodistes que més se distingiren diumenge al Govern civil col·locant el Gallo per damunt de la llengua catalana, i dient que de Vilafranca no valia la pena de ser retret, donen gran importància als petits esplanis literaris en els quals hem glosat llur procedir.

Per ells un atac contra la llengua de tot un poble no era tan important com una estocada del Gallo. En canvi sembla que la donen extraordinària a petites al·lusions en les quals sempre s'han fet les salvatges degudes a favor dels companys de premsa, fossin o no fossin catalans, que saben fer-se càrrec de les coses i donar l'importància que's mereix a tot atac, sigui directe o indirecte, als afectes més sagrats de tot un poble.

L'unió de l'Aràn amb Catalunya

Hi ha un tros de terra catalana, oficialment i naturalment unida amb Catalunya, i per lo tant amb Espanya, que durant una bona part de l'any està absolutament incomunicada amb nosaltres per via nacional.

L'Aràn és un tros de Catalunya que està situada a l'altra banda dels Pirineus, en la vessant francesa, i per anar-hi, desde'l Pallars, desde la nostra vessant, no hi ha més comunicació que un camí de matxo que zigzagueja montanyes amunt fins a 2.050 metres d'altura, travessant la serralada pirinenca pel port de la Bonaigua.

A l'hivern, quan cauen aquelles grans nevades, immenses nevades, que cobreixen de cap a cap aquelles gegantines montanyes, el port de la Bonaigua queda tapat per una gruixuda capa de molts metres de neu i si hi ha qui s'atreveix a passar-hi, alguns s'hi queden colgats sota la neu, si tenen la sort d'ésser sorpresos pel paròs torbe, aquell vent que forma esferoides remolins d'immenses masses de neu tova, cau sobtadament damunt del desgraciat que s'ha atrevit a passar per allí. Són coses que no enterrats, sinó encauats, fins al vinent istiu que la fosa de la neu el deixa al descobert.

Aquest tant greu perill fa que durant una bona part de l'any hi ha una absoluta incomunicació entre els habitants dels Pallars (la nostra vessant) amb els de l'Aràn (en la vessant francesa). Si s'hi vol anar, cal passar per Puigcerdà per Portbou o per Irún, entrar a França, i pels ferrocarrils francesos, anar a parar al que va a Banyeres de Luchon i desde l'estació de Manigat, per Sant Beà, per la carretera, remuntar la conca del riu Garona i entrar a l'Aràn pel Port de Rei. Aquest itinerari és el que el Govern espanyol fa seguir a les cartes i periòdics que desde qualsevol punt d'Espanya s'envien a l'Aràn durant els mesos d'hivern.

Es un cas de vergonya nacional. Es una dependència que Espanya, on vers França, si França no nos fes aquest favor, l'incomunicació entre Espanya i l'Aràn seria absoluta. Ni comunicació telefònica hi hauria perquè la neu quasi cada hivern aterra els pals del telegraf.

El paper que's fabrica a l'Aràn, per a anar al mercat nacional, ha de

Rims de l'hora

Del bateig de la dita canetenca

Amb allò que ahir quedarem altra volta comencem que són moltes les persones que no ho troben malament: —Al Canet, que'n tens de roses, qui dius roses dín clavel·la, però roses com aquesta n'hi ha piques en el test. —Que no diré de les gaudances de la tarda del bateig? El padri que la portava s'estufava d'allo més: li aguantava la mangala un criat que duia gac. Capella que la bateja s'enriola quan la veu: amb tres gotes de rosada l'anímet la colpete. —Para anar la gent en doina— diu llavors l'escolanet. La padrina: —To la cara de la Verge del Roser. L'aigua diu: —Jo ja t'he donat diamants, com un promís. Diu el criat: —Si no'm bufen jo perdré l'enteniment. —Acabat, les batilles! Els confits, quin espetec! La aixalla esvalta i n'hi ha un de de Deu; que l'estudi i la costura van tancau-se, de moment. Sen va fer de zocolat! Sren dots moltins: dotze velles remenans, esperen dotze mes. Tot va anar com una seda— o com un tirabuiscut. Prop la casa de la noia una colla se n'hi va— quan hi són, els que s'auren: van provant els instruments. El padri surt en finestra diu: —Amunt i carpolet! —ja s'hi llegeix el tamborin: la tenora perd el seny, els uns riuem, altres plorem i tot hom diu el maleït. —Al Canet, bé'n tens de roses, qui dius roses dín clavel·la, però roses com aquesta n'hi ha piques en el test. Benaurat qui pugui haver-hi de seguir que'l fan març: benaurat tota la noia un altre home aixímet: benaurat tota la vida el que no la pugui haver si de cas per consolar-se, mig de cara a la paret, fa un romanç d'aquesta història per poder cantar la gent.

TWO

Polítics

11 de setembre

Enguany correspon a la entitat Centre Nacionalista Republicà, la recepció i col·locació de les corones que en commemoració de la data del 11 de setembre de 1714, portin les entitats catalanistes al peu de la estàtua d'En Rafael de Casanova. La mateixa entitat cuidarà en aquest dia de escullir les cintes, que podran recollir-se en son domicili social els dies que s'anunciaran per la premsa.

Les cursis

En «Quirze d'Olivar», de «El Correo Catalán», embesteix a la cursieria que fa malbé la llengua castellana, parlant-la de desdramament, ridiculament i desprecant l'idioma del nostre gran poeta nacional mossèn Cinto, d'Ausias March.

Siluetes

EL BON POLICIA

Avui he trobat set bon policia. Estava al·lucinat, trist, desolat. —I doncs, què us passa? —Res, home... Lo de dilluns me té contrariat. Hauré de mirar si trobo un altre empleu. No serveixo per certes coses. Al moment de pagar, m'encene apreto com qualsevol altre, però després...

—Tu quoque, Brutus? —Però després mentre el recordament i penso: què t'hi anava ni t'hi venia a tu en si les botigues tanquen a les vuit, a les nou o a tres quarts de quinze de l'horari antic? —Realment... —I cà, senyor!... Lo que hi ha és que els del «cuorpo» portem una vida d'aburiment. Fent la lleccadura tot el dia d'una cantonada a la de meua ençà o a la de més enllà, no's pensa en la família i mig que's dona el Govern per a pujar-la. I com que, per molt que un-hom rumi, no troba la manera de lligar tots els caps, s'apodera d'un-hom un mal humor crònic que aquell que l'afecta ja no se'l treu mai més del damunt. Es com un poset que's porta a la conciencia, sempre a punt de xarbotar, i fa fer la cara fosca encara que no's vulgui i responde sorridument a qualsevol que sigui i fins engegant males paraules sense cap respecte a la Lliga del Bon Mot.

—No veig on aneu a parar. —Esperis, que ho veuràs desseguida. Fugis, que en un dels moments de crisi, que en tots els de servei, i els que guardas un superior perquè hi li diu: «Ha arribat l'hora de fer ser-

Corredisses

Llibres

Amb el títol de «Filosofos Griegos», la Casa Editorial «Estudios», de Barcelona, ha publicat en un volum, tres monografies sobre Sócrates, Plató i Epicuro, per Paul Landormy i Marcel Renault.

El mèrit principal d'aquests treballs consisteix en presentar d'una manera clara, sucinta i completa, una exposició de la vida i teories d'aquests grans pensadors.

Hauria sigut més fàcil i senzilla semblant títol donant major extensió a aquestes monografies i apuntant-les en una base d'erudició. Però aleshores haurien resultat menys accessibles al gran públic culte, per a qui estan redactats, és a dir, per a les persones que sense ser professionals ni especialistes de la filosofia, desitgen conèixer les idees fonamentals de l'humanitat.

Ademés, s'indueix al final de tan interessant volum unes indicacions bibliogràfiques que poden servir de guia als lectors que vulguin profunditzar aquest gènere d'investigacions.

La traducció ha sigut esmerçadament feta en un castellà net, clar i castic.

La presentació del llibre, desde'l punt de vista tipogràfic, és excel·lent. El volum consta de 200 pàgines de nodrria i opuscula lectura.

Sport

Tir Nacional

A benefici de la germanat del Sometent i amb motiu de la pròxima festa de Nostra Senyora de Montserrat, el Sometent del Masnou ha organitzat un concurs campeonat per a 1913, quals proves començaren el diumenge passat dia 31. Prengueren part en els tirats proves uns 30 senyors, entre individus del Sometent i socis de la Representació del Tir Nacional d'aquesta, galantment convidats pels organitzadors del concurs.

La qualificació obtinguda pels 15 primers tiradors en la primera prova fou la següent:

Don Bonaventura Durán, 227 punts; don Antoni González Fuentes, 210; don César Olivé, 208; don Jaime Rodríguez, 204; don Francisco Olivé, 190; don Francisco Masvidal, 190; don Ezequiel Porcel, 184; don Antoni Modolell, 184.

El tancament a les vuit

Els incidents d'ahir

Poc abans de les vuit, acudiren alguns grups de dependents a la plaça de Sant Jaume, desde pu se dirigiren pel carrer de Jaume I, seguint als delegats que convidaven a tancar les botigues.

El primer incident va produir-se al carrer de la Tàrrua, on se tancaren els vidres d'una botiga.

El pas dels grups era simultani amb el tancament d'aparells i botigues, caiguent rompus els vidres de les que's resistien a tancar, sense que's sapigués d'on sortien els rocs.

Al carrer de Montcada foren apodregats dues botigues, al Born tres, a l'Esperanza dues, al carrer d'Escudellers dues i a l'arrab al carrer Nou, on hi va haver trescadiss a tres botigues, sortí al pas dels dependents la policia, donant una càrrega, disjuntant l'improvisada manifestació.

aris, entre els, MM. Domet i situació militar és bona. Operació militar anunciada per a l'any amb les tropes del Marroc i ha sigut aplaçada per a l'any

l'estranger

D'ANGLATERRA

3, 10'43 matí.—Dublin.—El to... ferits en els desordres ocorreguts... de la vaga de tramvies, és... desordres continen... en 7 morts d'entre les ru... les dues cases enfonsades... segura que falien 53 persones... collar de perles

collar de perles

3, 10'54 matí.—Londres.—Se diu... policia posseeix part del collar... les robes... dels tres detinguts per au... complicat en el robo del collar... anglesos.

del robo del collar de perles.

3, 9'56 nit.—Londres.—Avui... es compareix davant del tribunal... després, per a ser interrogat, els... no putes per suposada complicitat en... robo del collar de perles... un agent anglès anomenat... Grigori, també anglès, dos... corredors de diamants, que... Silverman i Gutwerth, i un tal... de vuit dies se veurà l'assumpte... R. Pitt del tribunal.

Reclutació

3, 10'12 nit.—Barrow.—Avui... verificat la botadura de l'acorat... 23.000 toneladas i té 520... de manga i una marxa de 21... —Havas.

DE FRANÇA

del robo de l'aviació

3, 12'40 tarde.—Le Journal pu... el robo de l'aviació... Olivier, que suposa que és una... farsa tot lo de la malaltia inventada per... a sortir de la cel·la de presons.

del robo de l'aviació

3, 8'10 nit.—La nit passada... que lladrejos han penetrat a les habi... les de la duquesa de Trevis, re... a París, fracturant alguns mobles... importants, nombrosos objectes de... valor.—Havas.

del robo de l'aviació

3, 9'25 nit.—Aquesta tarde ha... un terrible explosió de gas en... del carrer de Salicruve... explosió ha ocorregut en els sote... enfonsant-se paviment i que... l'establiment destruït del tot... fatxada ha sigut projectada contra... del davant, ocasionant-li des... d'importancia.

del robo de l'aviació

3, 9'16 nit.—Espanya.—L'avi... la Copa Michelin, ha recorregut... 85 kilòmetres, batent el record... per l'aviador Cavalier, que'n va... 7,096.

del robo de l'aviació

3, 11'20 tarde.—Santiago de Xile... un programa de Rosario diu que l'a... argentí tinent Agnetta, amb un... de l'aparell ha quedat destruït... del passatger ha resultat ferit i l'avi... de l'les.—Havas.

del robo de l'aviació

3, 11'20 tarde.—Buenos Aires... un programa de Rosario diu que l'a... argentí tinent Agnetta, amb un... de l'aparell ha quedat destruït... del passatger ha resultat ferit i l'avi... de l'les.—Havas.

del robo de l'aviació

3, 11'20 tarde.—Buenos Aires... un programa de Rosario diu que l'a... argentí tinent Agnetta, amb un... de l'aparell ha quedat destruït... del passatger ha resultat ferit i l'avi... de l'les.—Havas.

del robo de l'aviació

3, 11'20 tarde.—Buenos Aires... un programa de Rosario diu que l'a... argentí tinent Agnetta, amb un... de l'aparell ha quedat destruït... del passatger ha resultat ferit i l'avi... de l'les.—Havas.

del robo de l'aviació

3, 11'20 tarde.—Buenos Aires... un programa de Rosario diu que l'a... argentí tinent Agnetta, amb un... de l'aparell ha quedat destruït... del passatger ha resultat ferit i l'avi... de l'les.—Havas.

del robo de l'aviació

3, 11'20 tarde.—Buenos Aires... un programa de Rosario diu que l'a... argentí tinent Agnetta, amb un... de l'aparell ha quedat destruït... del passatger ha resultat ferit i l'avi... de l'les.—Havas.

del robo de l'aviació

3, 11'20 tarde.—Buenos Aires... un programa de Rosario diu que l'a... argentí tinent Agnetta, amb un... de l'aparell ha quedat destruït... del passatger ha resultat ferit i l'avi... de l'les.—Havas.

Necrologia

Ha passat a millor vida la virtuosa... dama d'ony Merce Mas i Galar, vi... da de don Josep Serra... La seva mort haurà sigut sens dubte... molt sentida per les persones que... eren coneixedores de les seves virtuts... que Deu haurà premiat amb la gloria del... cel.

COMUNICATS

L'aniga i acreditada casa de drogues... i productes químics i farmacèutics, J... Uriach i Companyia, S. en C., ens pre... ga la publicació d'aquesta carta: Barcelona, 3 de setembre de 1913.

GOVERN CIVIL

El senyor Portela Ahir al matí va arribar, procedent de... San Sebastián, l'ex-governador de Bar... celona, don Manuel Portela.

DE LES DRESSANES

Un súbdit anglès van arribar un... aviat al carrer de l'Arc del Teatre, a... gredat a un guardia de seguretat que... volia apagar-lo. Un d'ells, que no... va poder escapar, va ser conduït a... la delegació de policia.

DE L'ART FABRIL

El governador digué ahir als periodis... tes, que durant el dia havia regnat tran... quilitat.

MES TELEGRAMES I TELEFONEMES

DE "LA VEU DE CATALUNYA"

(PER TELEFON)

Consell al Palau

El Rei ha permanscut en les seves ha... bitacions durant tot el matí, despatxant... alguns assumptes particulars.

DE L'ARGENTINA

3, 11'20 tarde.—Buenos Aires... un programa de Rosario diu que l'a... argentí tinent Agnetta, amb un... de l'aparell ha quedat destruït... del passatger ha resultat ferit i l'avi... de l'les.—Havas.

DE L'ARGENTINA

3, 11'20 tarde.—Buenos Aires... un programa de Rosario diu que l'a... argentí tinent Agnetta, amb un... de l'aparell ha quedat destruït... del passatger ha resultat ferit i l'avi... de l'les.—Havas.

DE L'ARGENTINA

3, 11'20 tarde.—Buenos Aires... un programa de Rosario diu que l'a... argentí tinent Agnetta, amb un... de l'aparell ha quedat destruït... del passatger ha resultat ferit i l'avi... de l'les.—Havas.

DE L'ARGENTINA

3, 11'20 tarde.—Buenos Aires... un programa de Rosario diu que l'a... argentí tinent Agnetta, amb un... de l'aparell ha quedat destruït... del passatger ha resultat ferit i l'avi... de l'les.—Havas.

DE L'ARGENTINA

3, 11'20 tarde.—Buenos Aires... un programa de Rosario diu que l'a... argentí tinent Agnetta, amb un... de l'aparell ha quedat destruït... del passatger ha resultat ferit i l'avi... de l'les.—Havas.

DE L'ARGENTINA

3, 11'20 tarde.—Buenos Aires... un programa de Rosario diu que l'a... argentí tinent Agnetta, amb un... de l'aparell ha quedat destruït... del passatger ha resultat ferit i l'avi... de l'les.—Havas.

DE L'ARGENTINA

3, 11'20 tarde.—Buenos Aires... un programa de Rosario diu que l'a... argentí tinent Agnetta, amb un... de l'aparell ha quedat destruït... del passatger ha resultat ferit i l'avi... de l'les.—Havas.

DE L'ARGENTINA

3, 11'20 tarde.—Buenos Aires... un programa de Rosario diu que l'a... argentí tinent Agnetta, amb un... de l'aparell ha quedat destruït... del passatger ha resultat ferit i l'avi... de l'les.—Havas.

DE L'ARGENTINA

3, 11'20 tarde.—Buenos Aires... un programa de Rosario diu que l'a... argentí tinent Agnetta, amb un... de l'aparell ha quedat destruït... del passatger ha resultat ferit i l'avi... de l'les.—Havas.

LA VEU DE CATALUNYA

Ha començat per sollicitar a S. M... per l'home que la ciutat de San... Sebastián ha tributat a la real familia... amb motiu del descobriment del mo... nument erigit a la reina donya Maria... Cristina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

LA VEU DE CATALUNYA

Ha començat per sollicitar a S. M... per l'home que la ciutat de San... Sebastián ha tributat a la real familia... amb motiu del descobriment del mo... nument erigit a la reina donya Maria... Cristina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

LA VEU DE CATALUNYA

Ha començat per sollicitar a S. M... per l'home que la ciutat de San... Sebastián ha tributat a la real familia... amb motiu del descobriment del mo... nument erigit a la reina donya Maria... Cristina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

Diputació

Comissió Provincial

Aquesta Comissió ha despatxat els se... guents assumptes de la secció d'Hisenda: Acord relatiu a la recanviació del ter... cer trimestre d'aquest any de les quotes... de repartiment provincial, de les de... atrassos convinguts i de les quintes parts... d'obres de camins veïnals.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

LA VEU DE CATALUNYA

Ha començat per sollicitar a S. M... per l'home que la ciutat de San... Sebastián ha tributat a la real familia... amb motiu del descobriment del mo... nument erigit a la reina donya Maria... Cristina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

DESPATX AMB EL REI

Aquesta tarde ha estat al Palau el... ministre de Marina.

CRAM THEATRE COMPANY

IDEAL CI
Premi extraordinari de l'Excm.
Dissapte, dia 6 de set.
Colossal reobert
amb programa nou i sensacional, fora
de tota competència, compost de to-
tes les marques més acreditades, sobre-
PATHE GUM
tiessponsal al favor del públic.
la Ríoprosa ha adquirit la Excm.
estrella de **Sego** a part de la cel-
la més gran de la ciutat, per posar
la novel·la dels senyors P. Sourestre i
FANTOMAS
tan desitjada i esperada pel públic.
ventures intensament emotives; el dia
me que ve uia a
lo gran seño: **La segunda pa**
FANTOMAS

JUVE CONTRA FANTASMA
deixará gra! record en quantes vegin la
aventures d'aquell heroe del mal; en-
tan tot el poder mabre del handit i el
neixeran i' habitat **JUVE** en el sor-
ti d'el destres del polidra i el sor-
ti el honor.

Segona part
reste; es una ostentació portentosa
ravellous recursos de

FANTOMAS
JUVE CONTRA FANTASMA
es un veritable prodigi i per si sola se
marca i un cinematooraf.
Ademes se estrenaran altres impor-
cotes, entre elles

La carabina de la m
(900 metres, Pathé)

Revista Pathé «El orador y la e
las... — L'hermos
bauderville, interpretat per Salustiano

Fernando el calaf
cetera, etcetera.

JUVE CONTRA FANTASMA
es una maravella i us causarà sensaci-

NOTA.—Aquest Programa de Recl
una senzilla mostra de lo que's proposa

MASTIC VEG
INALTERAB
Fórmula T

*Pera tota mena d
y ferides de las*

Pot usarse sempre y no dany
S' aplica ab un pinzell, en

Primpessa. 11. oral-BARGE

Reial Escola d'Enginyers Electricistes

Unica a Espanya en les de llur classe. — SARRIÀ-BARCELONA

GABINETS, LABORATORIS, TALLERS Y CENTRAL ELÉCTRICA

La carrera se cursa en sis semestres, devenint matricular-se, per al qui comença en 1.er d'octubre, del 20 al 30 de l'actual setembre.

Detalls: Director Administratiu, DOMÈNEC BOU, Plaça de l'UNIVERSITAT, núm. 2. - Barcelona

EN L'ÈPOCA DE LES CALORS

per a curar el dolor d'estómac i les indisposicions intestinals i a la cuina s'han de pendre aques cuillades de café "Alcohol" de Mentol i Ricicles en un got d'aigua reduïda i calenta. Fregueu lo més eficient possible. — Un sabor fresch y deliciós.

Serveis de la Companyia Transatlàntica

LINEA DE BUENOS AIRES
El dia 4 setembre sortirà de Barcelona, el Sase Malaga i el 7 de Cadix, el Rei
Reina Victoria Eugenia

[illegible]

LINEA DE CANARIAS
El 17 de desembre sortirà de Barcelona, havent fet les escalates intermitents,
directament para Port-Saïd, Suez, Colombo, Singapur, Ho Ho i Manil, sense
trabassos para la Costa Oriental d'Àfrica, de la Índia, Java, Sumatra, Xina
i Austràlia.

LINEA DE CANARIAS; FERNANDO POO
El dia 2 de setembre sortirà de Barcelona, el 3 de València, el 4 d'Alacant i el
5, el vapor

C. de Cadix

amb escalas a València, Alacant, el 4 de Cadix i intermitents para Tànger, Cas
ablanca, Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de Palmito, Santa Cruz
intermitent Fernando Poo,
Estante per arribar Poo dia 4, i entre València i Alacant para la Plata
d'occeal vuité d'ansada.

Aguats vapors duent en les condicions més favorables als pas

Tant s'edifici carrers i s'expedien pasaportes per tots els ports del mar peribles regulars.

L'emporta per assegurar les mercaderies que s'omplirán en els tres dies.

Per reballes a families, preus especials per cançons de luxe, reballes de pes d'anda i tornadís de nou informes que poden interessar al passatger, en les agències de la Companyia.

AVISOS IMPORTANTS: Rebobes en els nòus d'expedició. — La Companyia rebobes en els nòus de diferents articles, d'acord amb els vialsos disposats en els serveis de comunicació marítims.

SERVEIS GUYARD NAVY. — La societat que s'ha posat a l'obra, establerta a l'Índia, s'embarca de treballar a l'Índia, amb els seus materials en la qualitat més bona, en l'ocasió dels articles, que vendi, o de les quals obligu a fer els reperts i les

EXTRAORDINARI A CUBA
Vapor Reina M.ª Cristina
Sortida de Bilbao i Santander el 11 de Gener, a las 10 de Coruña el 13.
Agents a Barcelona, Ripol i Companyia
Dormitori de Sant Francesc, 25, primer

LES FIERNES (trencadur)
I EL BRAGUER MEDICAL VIVES

Bast comprovat per l'experiència que les moltes complicacions i perills que guateja a qui està propens al trencat, és més segur i tan que per la de braguers que no la propietat de la dolencia, que a altres causes, perquè per les seves experiències, el pacient depenent en hernia, s'omplirà així amb més freqüència i la trancadura s'adquirirà braguers de ressort flexible, que serveixen més per a omplir-se amb el braguera i a l'extrem de posar un petit braguera existència sense que quisi en donar cap molesta. Tots aquests defectes són corregits amb ràpida i satisfactoria cura del BRAGUER MEDICAL de l'especialista Anyor Vives, que reduirà i aprofitarà la seva vida i el braguera, omplint indolgentment tot el cos i el mal de mateix temps en la cura de la mateixa. — Després: De 5 a 12 de 3 a 7. Rambla Centre, 12, 1.ª pla. (prop del Liceu), Bar

Fàbrica de Flors, Corones i Plantas
i tot lo que's necessita per a fer-les
Antoni GARCIA GORTAS, Barba, 45, 1.ª pla.

ta Roviralt
PRINCIPAL
epuratiu i refrescant de la sang
d'èxit creixent son sa millor recomanació
'l nom del professor **GIROLAM**
en les principals farmacies i drogueries
URIACH I COMPANYIA. — Moncada, número 20, Barce

Pàgina Artística de LA VEU

Excavacions y troballes.- Art antiq. y modern.- Pedagogia artística.- Museus y Coleccions.- Art nacional y extranger.- Curiositats barcelonines.- Ressenya de conferencies.- Exposicions locals y forasteres.- Llibres y Escoles. Noticies de concursos y de tot lo que pugui interessar als artistes y als industrials d'art

194

Frontal de la capella de Santa Perpètua de Moguda (Iglesia parroquial de Santa Perpètua de Moguda)

El Pali de Santa Perpètua de Moguda

En l'història de la pintura catalana una de les èpoques que fins al present ha costat més d'omplir gràfica o documentalment ha sigut l'intermitència, la que dona l'unió del romanisme amb el gòtic, el temps que va desde que és entrat el segle XIII fins a mitjans del mil trescent. Possiblement d'aquí una magnífica sèrie de pintures romàniques sobre taula, com no sabem puga presentar cap altre poble occidental, coneixem una bona colla de retalles gòtiques, no faltant abundància de notícies sobre els temps en que foren fets i els seus autors, però ens faltava trobar quèlcom que donés l'època de transició entre uns i altres, havent-se arribat a dir que Catalunya no tingué art que fes veure si li hagué lluita entre els vells procediments romànics i els gòtics, entre l'art del Nord i el que significava la tradició.

Això fa alguns anys que va aclarint-se i cada dia se ve més en la convicció de que la mort de Pere el Catòlic en la batalla de Muret, tot i éssent un fet important, no ho fou pas d'una influència decisiva en el nostre art constructiu o ornamental; trobant-se també que ni tot lo que's creia absolutament romànic mereix el nom de tal ni els procediments gòtics entraren aquí de cop i fet, i facturen dominadors incontestables o inconfundibles.

Entre les exemplars interessants per resoldre aquesta qüestió artística hi ha que comptar el pali o frontal en fusta pintada que fa pocs mesos va trobar-se en la parroquia vallesana de Santa Perpètua de Moguda, en el Bisbat de Barcelona. Com que no sabem que fins al present s'hagi publicat quèlcom en detall sobre aquesta interessantíssima peça de mobiliari litúrgic, provarem de presentar-la en aquest escrit.

Mideix el frontal un metre vint i centímetres d'amplada per vuitant i centímetres d'alçada, presentant-se a hores d'ara quèlcom incomplet, puix que fa fa molts anys fou aserrat pels costats i part inferior, desapareixent aleshores cosa d'uns sis centímetres en cada un dels primers i un parell de centímetres en la part baixa, que estaria ben malograda, faltant bona part del marc que tancava el conjunt, puix que avui sols hi ha el fragment de la part superior, formant relleu respecte al pla del plafó i desentrotllant una amplada de 85 mil·límetres. Complet el conjunt faria 1'90x0'98 metres. En el troc de marc conservat hi ha nou clots o cavitats en secció d'esfera, element usual en les taulles romàniques catalanes dels darrers temps.

En aquest pali no s'hi conserva pas la distribució romànica amb l'aureola en la part central, presidida per la figura del «Cunctipotens Deus» o de la «Deipara», rodejada d'àngels o dels símbols dels Evangelistes. Res d'això s'hi troba, ans en ella s'hi segueix la divisió característica gòtica que al mig hi presenta com dintre una hornamenta l'imatge del Sant a qui estava dedicat l'altar, que en nostre cas és Santa Perpètua, i als costats dos parells d'arquacions superposades a cada costat, contentint històries referents a la vida o llegenda

del personatge central. Els arcs de l'edifici central i els dels vuit compartiments laterals són quasi semicirculars i duen inscrit en trifoli, apuntant-se sobre mènsules o en columnetes que separen els assumptes que s'aparellen en els costats.

Queda ja indicat que al mig hi ha la representació de Santa Perpètua, que d'una testa rodejada de nimbe radiat i coberta pel vel mostreja vestint mantell format al coll amb joell i folat d'armini, elegantment recullit sota el braç esquer, a més de folgada tènica. Un llibre tancat és sostingut per sa dreta i una palma indicadora del martiri ve suportada per sa esquerra. La figura és dreta i elegantment composta, fent l'efecte de no representar pas una noia. És que la Santa, segons les actes del seu martiri, era casada i mare d'un infant al moment de conquistar el distintiu de la gran victòria amb la seva sang. Per ço el pintor no la presentà pas amb corona que, més que índex de realitat terrenal, en iconografia mitjà és senyal de principat que correspon a les verges que han rebut la corona que pertoca a les ànimes que han contret místiques espasmes amb Crist. Perpètua porta el vel de les dones maridades, segons una costum antiga.

La Benlloçada dona a qui està dedicat el frontal és una de ben nota en l'història cristiana primitiva. Les actes del seu martiri constitueixen una obra literària interessant i hermoïssima, essent d'autoritat innegable, respirant entusiasme per tots costats, consignant detalls de grandíssim valor històric, lo que fa sien tingudes com un dels joells de l'antiga literatura cristiana. Per totes parts la «Passio Perpetuae» deixa un rastre d'admirable sanedat, vibrant desig de martiri per ésser infundit al lector. Les generacions que veien passar sobre d'elles el torb de la persecució, necessitaven sadollar-se d'exemples estimulants com el de la primitiva narració del triomf de Santa Perpètua i de sos companys de martiri.

Era Perpètua d'edat de vintidós anys i matrona honorablement casada quan, envers l'any 203 de nostra Era, vingué la persecució de Septimi Sever. Al moment d'ésser delatada com a cristiana, ella no havia pas rebut el Baptisme, essent catecúmena, lo mateix que els esclaus Revocat i Felicitat i els fidels Sadurn i Secundul. Mentres esperaven que de la delació i vigilància ne vindria la presó dura i la mort, els cinc cristians foren batejats. Procurava la província de l'Àfrica un tal Flavi Hilarí, que succeí al pròconsul Muncí Timinà. El triomf gloriós dels martirs tingué lloc a Tuburbiu, essent ses relíquies portades a Carthago, en una basílica de la que ne són trobades modernament grans i importants despulles.

En època visigòtica la veneració a la Santa matrona degué venir ja a Catalunya, havent-hi d'antic algunes iglésies que en nostra terra recorden l'admirable heroisme de Perpètua i sos companys, si diversos en categoria social, germans en una Fe i en la generositat d'oferir conjuntament la seva sang a Crist.

El pintor o qui inspirà an aquest les

històries que devien decorar el frontal objecte de la present nota, no devia pas conèixer un text autoritzat de la «Passio Perpetuae», puix que se n'aporta en la manera de comunicar al poble congregat davant de l'altar non aquell mobiliari litúrgic aïllat col·locat, lo que ell sabia de la Santa. És que el text genuí tardà encara quatre segles a trobar-se quan se pintà el pali. De totes maneres, els maritòlogics antics havien vulgaritzat en resum lo que succeí a Perpètua a l'alcantar la palma de martir.

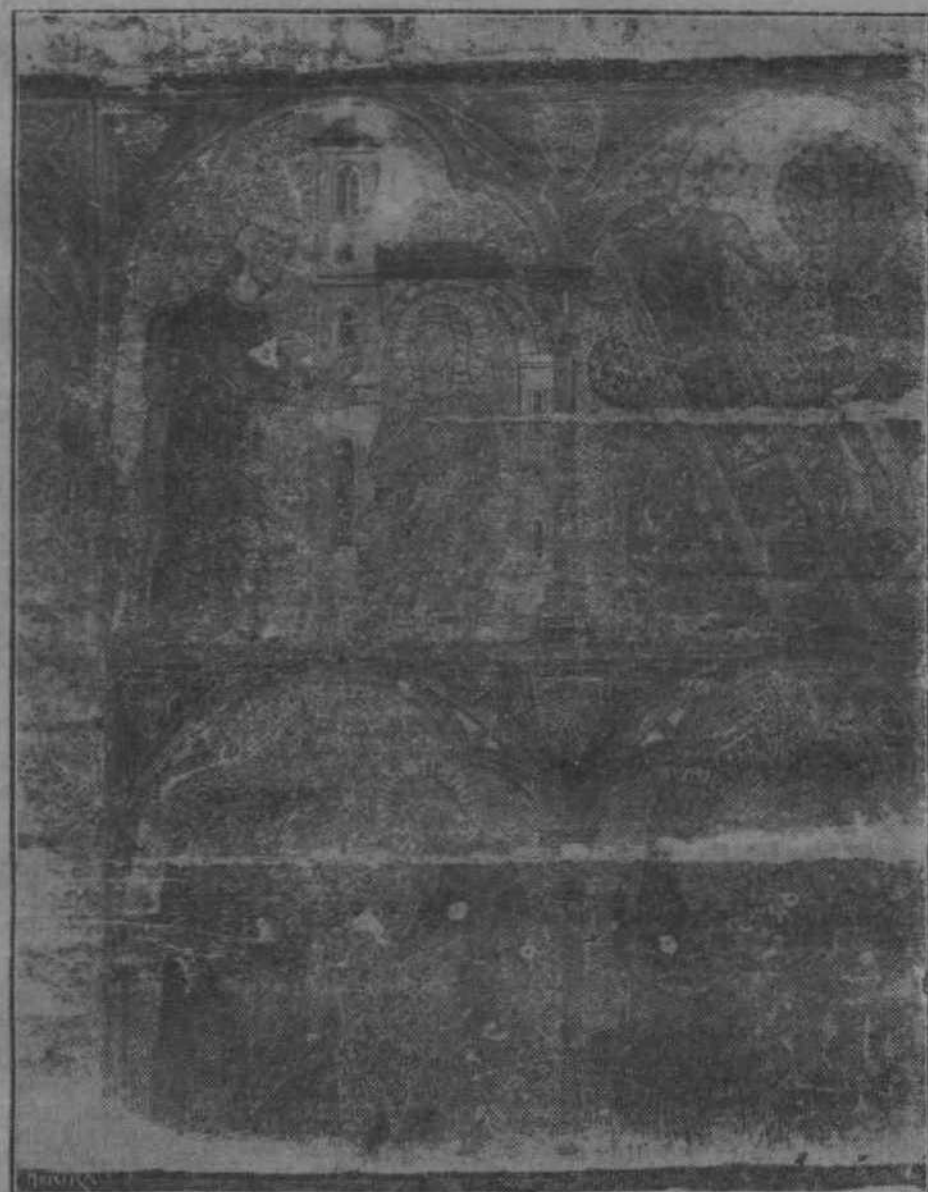
Com queda indicat ja, vuit són els episodis del martiri de Santa Perpètua que hi ha representats. En el primer superior, unat d'esquerra a dreta, hi ha la captura de la Santa, quan un sang la porta al davant de Hilarí, que seu en setial encorbat i apart d'ell amb ella. El Procurador paga l'home coronat al cap, sens dubte per indicar gràficament el seu poder i dignitat, encara que sia en força de una inexactitud històrica usual en les obres de nostres antics artistes. En la casca que li fa parella hi ha un assumpte que no té pas precisa explicació en les ciutades actes de martiri. Un altre personatge sentat també en setial cobert per coixí, presentant el les canes creuades, com era costum en les figures dels nuns, està en actitud d'ordenar a un soldat que faci penetrar la Santa en un edifici baix i de portal posat sobre tres grans. Aquí sens dubte s'hi volgué expressar la presó de Perpètua, event de notar que el personatge que la mana té tipu diferent del que hi ha en l'assumpte anterior, vestit de colors contraposats i portant com a distintiu una cofa fennada sota la barba, que li reté els

presentà les escenes referents al martiri de Santa Perpètua, hi dibuixà uns escuts o targes apuntades en que hi apareix una estrella de llargues radacions, que per lo que's veu substituïa a un quadriol. Sembla que tal escut aquí no hi deu tenir altra significació que la d'un element decoratiu.

L'inspecció de la taula-frontal de Santa Perpètua de Moguda deixa veure el procediment seguit en l'execució. Després de l'enguixat el pintor dissenyà amb eslet la distribució general dels plafons i figures, posant després poca atenció en seguir els contorns a l'executar més cuidadosament la seva obra. Després posà la fulla d'argent colrada i donada d'un roig que resulta metàl·lic i transparent, posant finalment els colors de fons i dels detalls. Els campers quedaren d'aquell to vermell metàl·lic i plens d'ornamentació tracada amb eslet, formant un brot serpentejant amb palmets en abundància en el lloc on hi ha la figura principal del conjunt, i un enreixat amb pètxines en les hornaments de les històries. El nimbe de la Santa, en tots els llocs on ella devia presentar-se, quedà fonament refundit i ben marcadet ses radacions.

Dels caràcters que presenta aquesta obra pictòrica apar deduir-se que pertany als primers anys del segle XIV. És una obra que té més de gòtica que de romànica, amb tot i que els records d'aquest art hi perduren imprimint-li un fort segell. La indumentària de les figures és en gran manera interessant, podent-se'n treure detalls que no descau despendir qui vulga fer l'estudi de l'indumentària catalana dels temps passats.

Josep GUDIOL I CUNILL, Pere.

Escenes de la passió de Santa Perpètua (Detall del frontal)

cabells i va surmontada per una corona.

Al costat de la figura central del pali hi ha dues composicions. En la primera s'hi veu el mateix personatge de la cofa i corona, seguit de una dama, en la posa de discutir a peu dret amb Perpètua que està sentada sota un arc, a redós d'un edifici amb torra. Crec possible que aquí s'hi presenti el pare i la mare de la Santa quan la visitaren a la presó, a fi de induir-la a que cedís quelcom i busqués la manera de dissimular ses crencies, a fi d'obtenir la llibertat i desfer-se del perill de morir. Això és de conformitat amb lo que recompta la «Passio» mencionada; per més que no puga confirmarse-hi prou bé la corona del pare i el seu posat del compartiment anterior. L'assumpte següent coincideix millor amb el text autèntic al expressar la visió que tingué Perpètua a la presó al demanar, per iniciativa del seu germà, que Deus li fes conèixer si la esperava lliberació o martiri. Aleshores vegé una escala d'or, que s'aixecava fins al cel, i sota d'ella un ferotge dragó que posava parany als que volien muntar-hi. Satur, mestre de l'agrupació dels cristians de Tuburbiu, hi pujà alentant a Perpètua per a que hi pugés igualment. L'escena representada deixa veure al dragó ja retut, amb lo testa esclafada pel peu de la virtuosa martir i l'hort que aquesta vegé quan hagué feta l'ascensió.

De les quatre representacions inferiors la primera apar fer referència a la sol·licitud de Perpètua per son fill, quan ella, agenollada davant del tirà, obté que li deixin tenir a la presó al petit que és presentat per dues dones. En la segona hi ha el prefecte Hilarí ordenant que un butxi, amb un flagell, fereixi la Santa que està agenollada sota un edifici emmarcat que deu figurar la presó. En la que segueix sembla fer-se referència a la disputa que la martir tingué amb son pare quan ella li digué: «Veieu aquí a terra aquest vas de fang? És un gorró o podreu anomenar-lo com vos plagi? Per ventura podreu donar-li altre nom que'l que li pertoca? Doncs així jo no puc pas dir-ne altre nom que'l de cristiana». El pintor en sa obra hi posà dos homes i una dona (potser el pare, mare i un germà de Perpètua) i la Santa, senyalant quelcom que hi ha a terra que no pot veure's bé als seus peus, li respongué: «Per ventura, emmarcat s'hi veu Hilarí sentat, ordenant a un gladiador que tiri una ferra salvatge contra Perpètua que està a terra».

L'artista, en les il·lustracions que van a breu les arcs de les cases on hi representà les escenes referents al martiri de Santa Perpètua, hi dibuixà uns escuts o targes apuntades en que hi apareix una estrella de llargues radacions, que per lo que's veu substituïa a un quadriol. Sembla que tal escut aquí no hi deu tenir altra significació que la d'un element decoratiu.

L'inspecció de la taula-frontal de Santa Perpètua de Moguda deixa veure el procediment seguit en l'execució. Després de l'enguixat el pintor dissenyà amb eslet la distribució general dels plafons i figures, posant després poca atenció en seguir els contorns a l'executar més cuidadosament la seva obra. Després posà la fulla d'argent colrada i donada d'un roig que resulta metàl·lic i transparent, posant finalment els colors de fons i dels detalls. Els campers quedaren d'aquell to vermell metàl·lic i plens d'ornamentació tracada amb eslet, formant un brot serpentejant amb palmets en abundància en el lloc on hi ha la figura principal del conjunt, i un enreixat amb pètxines en les hornaments de les històries. El nimbe de la Santa, en tots els llocs on ella devia presentar-se, quedà fonament refundit i ben marcadet ses radacions.

Notes per un llibre de principis

Constatem no fa molts dies en una conferència donada a la Joventut Nacionalista, la persistència de les formes i dels elements constructius romans en l'arquitectura popular. Avui, tornant d'una excursió en caminada al recull dels exemplars d'arquitectura popular, podem alternar això amb una seguretat incontestable.

Co que En Puig i Cadafalch afirmava en el seu llibre, al parlar de l'arquitectura civil, s'ha fet molt clar per a nosaltres, i en aquesta claretat veiem estendre's-hi tot un sistema de coneixença de ço que són les nostres formes d'art en son esquelet o estructura, i sobre tot, hem arribat a comprendre quèlques caràcters distintius de gran profit per escampar-los com a doctrines d'orientació i com a principis de convergència de totes les energies i qualitats individuals artístiques que ara resten disperses sota unes quantes idees escampades damunt del nostre món no fa molts dies, i que com a idees no podrien ésser donades aquella ideal unitat en l'obra que donen aquells principis que podem considerar establerts per la força pura i substantiva de la seva clara realitat.

Doncs més que de l'Arquitectura Popular volem parlar avui.

Convé insistir en aquest aspecte de lo molt que tenen de disgregador, dintre lo bà, les idees. Les idees són coses subjectives, després de tot, i som convençuts que en el nostre món cal evitar en lo possible això, i els que treballem en l'orientació de les nostres feines, convé que cerquin principis, lleis, objectivitats, realitats ben clarament exposades i en les quals la lògica humana hi trobi per tant un valor insubstituïble.

En matèria d'art, que és sempre a lo que nosaltres ens referim, això de les idees és molt perillós, i fins ara ha dominat en molt i massa sobre totes les nostres produccions. Els sistemes de estudi i d'anàlisi de l'obra d'art, fins ara, i molt erradament al nostre entendre, ha sigut purament filosòfic. Això potser és degut a que les principals activitats d'estudi en aquest sentit s'han dirigit a les obres anomenades d'art lliure, com són la pintura i l'escultura, iament enteses; arts aquestes que no podien ésser vistes sota cap altre punt de mira que el de la consideració del misteri espiritual humà que's dona la vida, i en cap manera pel cantó dels

materials de que les obres són fetes, que és d'allí on arranquen tots els bons principis, i d'allí on deuen partir totes les arts lliures de l'Arquitectura.

Amb les matèries se produïxen formes i de les formes ne resulta la bellesa. Aquest és el principi lògic i real de l'obra d'art, molt distint per cert del de l'idea primària, nascuda misteriosament en la pensa de l'artista, després la qual les matèries no fan res més que acudir a la seva expressió amb una diligència plena de torment. Cal insistir molt contra aquesta teoria falsa, mare de totes les nostres desventures, cap home, i menys els latins, poden descobrir el fet de que el nostre pensament i la nostra activitat se mou sota la visió de les coses reals i per tant se subjecta a elles, ja sia solament al valor de la seva condició natural, al seu organisme, en l'arquitectura. I, com més aquest principi se fa clar en l'obra que's nosstra, més alta, més revestida d'eternitat i de valor ideal és l'obra, perquè és més depurada d'incidències personals, d'idealitats sentimentals, d'ingredients humans passatgers, per concretar-se a la matèria eternament viva al costat del valor individual que passa i es mor. Així en art hem arribat a no poder creure en res que no dugui en poc o en molt aquesta agregació de l'home a la presència de les coses, aquesta consideració de l'home per les coses reals. I als nostres ulls, sempre ha assolit més valor, i és així en realitat l'obra d'art, aquell qui de tant comprendre les coses ens les ha donades pures, i ell ha desaparegut.

La idea, predicada com a centre i causa de l'obra d'art, creiem que és una ridícula, perquè l'idea és en essència el resum d'una sèrie de consideracions sobre les coses. Nosaltres creiem amb els plans de l'arquitecte, però no amb les idees de l'arquitecte, o millor dit, amb les pensades tan abundants pels carrers i places de Barcelona.

En contra d'això que diem, se parlarà de la visió que per endavant té l'artista de l'obra feta; però això no seria la idea. Això és un resultat del plan, i en el plan se pesa, se mideix, se calcula, s'exposa exactament el valor de cada element, i es combina l'un amb l'altre, segons la seva natura. Ara en quant a l'utilitat o fi pràctic de l'edifici, ja hi estem d'acord, en considerar-lo anterior a tota acció formalitzadora, però és perquè aquesta utilitat no deixa de ser un element material, com ho és la condició de la pedra o del ferro. Tal edifici, un Palau de Justícia, per exemple, deu tenir tal plania, com una encavallada de coberta deu tenir tal altra.

Els que no's conformem d'això, i supediten les matèries a la idea, han de gastar molt ciment enomallat i omplir de fullaraca i exornació l'edifici en vista a produir l'impressió proposada per la idea. Això no és fer arquitectura, ni fer art. Això és anar de dret a fer una cosa que's puristes an dirien Bellesa, i no és res més que efecte, perquè la bellesa no's produïx en si, sino que resulta. Per això tot propòsit de fer obra bella és ridícul. Humilitat constructiva i res més, car lo altre ja vindrà si és que en el nostre sentit i comprensió de les coses, hi cap la comprensió de les harmonies entre les elements materials, si les nostres mans saben posar cada cosa en el seu lloc donant a quiscuna espai i situació per desenvolupament de la seva funció pròpia.

Ara, en quant a això que s'anomena Estil, hem de dir que no trobem manera de conformar-nos a la general definició que's en dona. Igualment que amb la Bellesa, els homes ne fan un principi i nosaltres creiem que és un resultat. L'Estil revelant un caràcter, no fa res més que revelar una comprensió determinada de les coses que's posen en joc per a produir l'obra d'art. Els grans estils arquitectònics són diferents, no perquè sien concepcions ideològiques distintes, idees diverses, sino comprensió diversa dels elements que constitueixen l'obra. Fixeu-vos com sempre els elements van al davant; i per això judicar que la Catedral gòtica és feta d'un idealisme cristià exaltat a les místiques devocions, és judicar l'obra pels efectes i fer un tort al sentit històric dels monuments. Creure'l concepte especial d'una època, és creure en l'universalisme viciat que's fa feia esperar que de tal segle o tal altre la gent pensava igual, creure'l concepte especial d'un país, ja és acostarse més a lo real, perquè ja toquem al viu de la qüestió de les races, i en el desenvolupament del llur pensament, i en la concepció especial de l'arquitectura en elles, hi tenen molt per veure les pedres de les seves montanyes, que s'han anat essent considerades segons una lògica pastada per la tradició.

Santa Perpètua. Detall del frontal

L'Estil, nosaltres diem en virtut de les coneixences que tenim avui, que és la revelació del concepte que tenim dels materials que ordenem. És l'ide producte d'un resum de les atencions per les coses vives i materials. Reclamar ço que's produïx al posar una pedra sobre de l'altra. Explicar per mitjà d'arquacions a les formes resultants d'una ordenació natural, els fets que complexen, i després d'això si vol sentir la Bellesa que surti, ja us assegurem que si ho feu així no tindrà pas més remei.

No tenim temps de fer un anàlisi d'estils arquitectònics que ens ha donat l'història, però si que'n tenim per dir que les formes diverses són coses de pobles, no d'èpoques. Ja hem vist la relació que el concepte nacional té amb les matèries que constitueixen la terra on el poble s'es desenvolupa, i si això no és prou transcendental per qui son amics de les vagues ideologies, no sabem pas que dir-hi, perquè el moment les coses reals tal com presenten no's deuen parlar de més manera.

Respecte la universalitat de les formes en una època determinada, hi ha molt que dir també, però poc de bo perquè això ja no té res que veure amb l'arquitectura, sino amb la sociologia. Són causes del desenvolupament de la vida social dels pobles les que podrien l'existència en un país de formes creades per ell. Tal ha estat a Catalunya, però a Catalunya, com a tot arreu, l'arquitectura popular, a través de les fórmules importades de l'arquitectura popular, com la lleugeresa viscut a través de la invasió catalana, i s'alta avui depurada i gloriosa d'art en la poesia d'aquest Deu de poemes, als quals caldrà que imitem en sa tasca els nostres joves arquitectes.

Joanm FOLCH I TORRES.

Centre Excursionista de Catalunya

Secció d'Arquitectura

II Concurs d'Arquitectura

Fomentar l'arquitectura catalana, procurant que les qualitats característiques nacionals, alen en les produccions modernes i enriquir l'història del nostre art és l'objecte del present concurs.

Se dividirà en tres grups: Projectes i estudis d'Arquitectura, Arqueologia arquitectònica, Fotografia.

Condicions

Els concursants podran adoptar lliurement formes de l'art històric nacional o modern, així com els procediments de representació, que consideren més convenients.

Segell que figura en els anuncis del Concurs del Moble i Decoració d'interiors

